

ознак недобросовісного ведення діяльності, ідентифікації потенційних зон ризику у функціонуванні системи обліку та внутрішнього контролю, ознайомлення з фінансово-економічним станом юридичної особи та його організаційно-управлінською структурою.

Отже, основними проблемами розвитку ринку аудиту в умовах воєнного стану є відтік кваліфікованих кадрів у зарубіжні країни, скорочення кількості замовників, падіння платоспроможності підприємств-замовників аудиту, зростання аудиторського ризику.

Проаналізувавши всі вище наведені виклики та проблеми розвитку ринку аудиторських послуг, можна окреслити основні напрями його подальшого розвитку: покращення якості аудиторських послуг і, як наслідок, підвищення довіри користувачів до аудиторських висновків вітчизняних аудиторів/аудиторських фірм, збільшення кількості та підвищення платоспроможності підприємств-замовників на ринку аудиту та вихід українських аудиторів на міжнародний ринок аудиторських послуг.

Для втілення в життя даних заходів щодо розвитку ринку аудиту потрібна підтримка держави. Насамперед, необхідна допомога у розвитку великих та середніх підприємств за допомогою інструментів державного та податкового регулювання; підтримка у формуванні та подальшому виході на міжнародний ринок аудиту вітчизняних аудиторських фірм. Особливого нагляду потребують результати роботи аудиторів, які багато років поспіль перевіряють одні й ті ж компанії або провели лише одну перевірку протягом тривалого періоду часу. Також необхідно посилити контроль за дотриманням аудиторами фундаментальних етичних принципів та принципів незалежності.

У сучасних умовах рівень використання спеціалізованого програмного забезпечення вітчизняними аудитором залишається низьким порівняно із зарубіжною практикою [1]. Одним з важливих напрямів розвитку ринку аудиту в Україні є комп'ютеризація процесу перевірки. З її розвитком аудитори зможуть більш швидко опрацьовувати великі об'єми інформації, прослідковувати конкретні операції від їх початку до завершення та проводити всі необхідні розрахунки. Наразі комп'ютеризацію потрібно підтримувати у таких напрямках: розробка якісного вітчизняного програмного забезпечення для цілей аудиту, розробка інструкцій по його використанню та наданням вітчизняним аудиторам практичних рекомендацій щодо проведення аудиту в комп'ютерному середовищі.

Список використаних джерел: 1. Гуцаленко Л. В., Марченко С. О. Реалії аудиту у вітчизняній та зарубіжній практиці. *Економіка і суспільство*. 2016. № 6. С. 349-354. 2. Інформаційне повідомлення щодо сплати внесків на 2022 рік членами Аудиторської палати України. Аудиторська палата України: вебсайт. URL: <https://cutt.ly/HNYTjJd>. 3. Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність" щодо забезпечення аудиторської діяльності на період дії воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39564>.

УДК 657.6

Гусев А. О., здобувач II (магістерського) рівня освіти спеціальності «Облік і оподаткування» Науковий керівник: **Побережець О. В.**, д-р. екон. наук, професор кафедри обліку і фінансів Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, м. Одеса, Україна

АУДИТ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ПОДАТКАМИ Й ПЛАТЕЖАМИ: ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ

Ключові слова: аудит, податки, розрахунки з бюджетом, нормативне регулювання, методологія аудиторської перевірки.

Розрахунки з бюджетом складають суттєву частку у структурі зобов'язань підприємства. При цьому порушення податкового законодавства щодо своєчасності перерахування податків і зборів до бюджету призводить до стягнення штрафних санкцій. Окрім того, розрахунки з бюджетом за податками та зборами є однією з найбільш складних ділянок бухгалтерського обліку. Найбільш ефективним способом перевірки правильності нарахуван-

ня та сплати податків і зборів на підприємстві є проведення відповідного аудиту. Дослідження основних теоретичних та методологічних засад проведення такої аудиторської перевірки поставлено за мету в даних тезах.

Аудит розрахунків підприємства з бюджетом за податками й платежами – незалежна перевірка облікового процесу підприємства, пов'язаного з нарахуванням і сплатою податків і зборів. При цьому головною метою такої перевірки є висловлення аудитором незалежної думки щодо фінансової та податкової звітності як такої, що в частині розрахунків за податками й платежами не містить суттєвого викривлення внаслідок помилки та/або шахрайства, а також відповідає концептуальній основі фінансового звітування (НП(С)БО чи МСФЗ) [1, с. 54].

Основними завданнями, що стоять перед аудитором під час аудиту розрахунків з бюджетом за податками й платежами, є:

- перевірка дотримання підприємством чинного законодавства під час облікового процесу, пов'язаного з нарахуванням та сплатою податків і зборів;
- перевірка правильності визначення суми прибутку як бази оподаткування податком на прибуток;
- перевірка правильності розрахунку суми податкового кредиту та/або податкових зобов'язань з ПДВ, інших податкових платежів [2, с. 153];
- перевірка дотримання наказу про облікову політику щодо розрахунків підприємства за податками й платежами;
- перевірка правильності ведення документообігу в частині розрахунків за податками та платежами;
- перевірка правильності ведення синтетичного й аналітичного обліку розрахунків підприємства за податками й платежами;
- перевірка правильності відображення підсумкової інформації у фінансовій та податковій звітності підприємства в частині нарахування та сплати податків і зборів тощо.

Джерела нормативно-правового регулювання аудиту розрахунків підприємства з бюджетом за податками й платежами в Україні умовно поділяються на дві групи:

1) нормативно-правові акти, що здійснюють регулювання обліку розрахунків за податками і зборами (Податковий кодекс України, Митний кодекс України, Закон України «Про Митний тариф України», НП(С)БО та МСФЗ з обліку розрахунків за податками та зборами, інструкції та методичні рекомендації щодо ведення обліку розрахунків з бюджетом чи відображення такої інформації у звітності тощо);

2) нормативно-правові акти, що здійснюють регулювання проведення аудиту (Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», Міжнародні стандарти аудиту тощо).

Аудит розрахунків підприємства за податками й платежами зазвичай складається з наступних етапів:

1) прийняття клієнта – об'єкта аудиторської перевірки (узгодження умов завдань з аудиту; оцінка системи внутрішнього контролю підприємства; ідентифікація аудиторських ризиків та встановлення взаємозалежності між ними; укладання договору на проведення аудиту та складання листа-зобов'язання);

2) планування аудиту (розробка стратегії аудиту; розробка плану й програми аудиту);

3) виконання аудиторської перевірки (поетапне виконання завдань стратегії аудиту; виконання аудиторських процедур; документування аудиту);

4) огляд та завершення аудиторської перевірки (оцінювання достатності та прийнятності аудиторських доказів; оцінювання викривлень і відхилень, виявлених під час аудиту; узагальнення результатів аудиту);

5) надання звіту та висновку підприємству – об'єкту аудиторської перевірки (презентація Звіту незалежного аудитора; повідомлення інформації керівництву підприємства).

Основними джерелами інформації для отримання аудиторських доказів під час проведення аудиту розрахунків підприємства з бюджетом є: наказ про облікову політику підприємства (в частині розрахунків за податками та платежами); первинні документи (видаткові накладні, податкові накладні, платіжні доручення тощо); облікові реєстри по рахунках 17;

54; 64; 98; фінансова звітність (форми № 1; 2; 5 в частині розрахунків з бюджетом); податкова звітність; нормативно-правова база; попередні аудиторські висновки, акти податкових перевірок, дані внутрішнього контролю підприємства тощо; відповіді на запити аудитора; результати, що були отримані безпосередньо у процесі аудиторської перевірки тощо.

У процесі проведення аудиторської перевірки розрахунків підприємства за податками й платежами складаються, як правило, наступні робочі документи: Тест системи внутрішнього контролю обліку розрахунків підприємства за податками й платежами; Програма аудиту розрахунків підприємства за податками й платежами; Перевірка Наказу про облікову політику підприємства в частині обліку розрахунків за податками й платежами; Перевірка документообігу підприємства щодо обліку розрахунків за податками й платежами; Перевірка синтетичного й аналітичного обліку розрахунків підприємства за податками й платежами; Перевірка правильності нарахування й сплати податкових платежів; Перевірка достовірності фінансової звітності щодо розрахунків підприємства за податками й платежами; Перевірка достовірності податкової звітності; Перелік виявлених порушень обліку розрахунків підприємства за податками й платежами.

Результати аудиту розрахунків підприємства за податками й платежами зазначаються у Звіті незалежного аудитора (у випадку тематичного аудиту) або вказуються лише ключові його питання, тобто ті аспекти, що здійснили вплив на підсумкову думку незалежного аудитора (у випадку комплексного аудиту).

Таким чином, аудит розрахунків підприємства з бюджетом є ефективним методом перевірки правильності нарахування й сплати податків і зборів. Основним призначенням такої аудиторської перевірки є підтвердження достовірності фінансової та податкової звітності в усіх суттєвих аспектах.

Список використаних джерел: 1. Назаренко І. М., Сема В. О. Аудит розрахунків з бюджетом: організаційно-функціональні та методичні основи. *Агроекономіка*. 2019. № 20. С. 50-55. 2. Потапенко Я. О. Аудит розрахунків з бюджетом. *Юніість науки – 2021: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства*: зб. тез XI Міжнародної наук.-практ. конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 25-26 березня 2021 р.). Чернігів, 2021. Ч. 1. С. 153-154.

УДК 657.6

Ігнатенко В. В., здобувачка вищої освіти 1 курсу, група ЗМОА-221

Науковий керівник: **Перетяцько Ю. М.**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

СУТНІСТЬ АУДИТОРСЬКИХ ДОКАЗІВ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ В АУДИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Ключові слова: аудиторські докази, аудит, аудитор, інформація, аудиторські процедури, аудиторська перевірка, Міжнародні стандарти аудиту.

Аудиторські докази відіграють важливу роль під час проведення аудиту. Оскільки аудитор повинен отримати надійні та достовірні аудиторські докази для зменшення аудиторського ризику, формування професійного судження та аудиторського висновку.

В своїй діяльності аудитор керується Міжнародними стандартами аудиту, основним стандартом який визначає вимоги до складу, якості, кількості аудиторських доказів, а також процедур їх отримання є Міжнародний стандарт аудиту 500 «Аудиторські докази», відповідно до якого аудиторські докази – це інформація, яку використовує аудитор під час формування висновків, на яких ґрунтується думка аудитора[1].

Джерелами отримання інформації для аудиторських доказів можуть бути як бухгалтерські записи, які також є основою для фінансової звітності, так і інші джерела.

Характеризувати аудиторські докази можна за двома критеріями. Кількісною характеристикою є достатність, яка визначається шляхом оцінки ризиків суттєвого викривлення та якістю самих аудиторських доказів. Якісною характеристикою є прийнятність або належний характер аудиторських доказів, який полягає у доречності та надійності інформації, на якій ґрунтується аудиторська думка.